

Zuid-Holland

Toelichting: de standpunten van de partijen zijn gebaseerd op de provinciale verkiezingsprogramma's, de stemwijzer en het kieskompas, het stemgedrag de afgelopen jaren en een enquête van Milieudefensie over megastallen.

Stelling 1: De provincie roept de industriële veehouderij een halt toe

Achtergrond

De industriële veehouderij is slecht voor dier, mens en milieu. Varkens zitten hun hele leven op kale vloeren, kippen zitten opeengepakt, koeien blijven het hele jaar op stal, eenden zitten in schuren zonder zwemwater, konijnen zijn opgesloten in kleine draadgazen kooitjes: in de industriële veehouderij hebben dieren geen gelegenheid hun natuurlijk gedrag te vertonen. Bovendien zijn de dieren vaak zo doorgefokt dat hun lichaam zélf grote welzijnsproblemen veroorzaakt: kippen groeien zo snel dat zij door hun poten zakken en hartproblemen krijgen, varkens worden zo zwaar dat ze moeilijk kunnen lopen, koeien geven zoveel melk dat ze vatbaar zijn voor uierontsteking. Et cetera.

Maar de vee-industrie is niet alleen slecht voor dieren. Om duizenden dieren op een klein oppervlak te kunnen houden, wordt antibioticum gebruikt om uitbraak van ziekten te voorkomen. En dat antibioticumgebruik leidt tot resistentie. Onlangs werd onderzoek openbaar waaruit blijkt dat kippen in toenemende mate resistent raken tegen Ceftiotur. Mensen die de kippen eten, zouden daardoor ook resistent kunnen worden voor antibiotica. Dat kan wanneer zogeheten ESBL-vormende bacteriën worden overgedragen. Die bacteriën maken enzymen die de werking van antibiotica tegengaan. Ook is de veeteelt is een belangrijke factor in de verspreiding van besmettelijke ziekten (SARS, vogelgriep, Q-koorts et cetera).

En dat is nog niet alles. Wereldwijd is de veehouderij verantwoordelijk voor 18% van de broeikasgassen. 59% van al het ijsvrije land wordt gebruikt voor veeproductie – om dieren te laten grazen of om veevoer op te verbouwen. Jaarlijks verdwijnt er een bos ter grootte van Portugal ten behoeve van de veeteelt. Om 1 kg kip te produceren is 3.900 liter water nodig. Gemiddeld kost het twee keer zoveel energie om dierlijke eiwitten te produceren dan plantaardige eiwitten. De veeteelt is verder een belangrijke factor in erosie, bodem- en watervervuiling. Het milieucentrum van de Vrije Universiteit berekende in 2010 dat alleen al de milieukosten van de Nederlandse varkenshouderij jaarlijks minimaal 1,3 miljard euro bedragen – kosten die voor rekening komen van de belastingbetaler.

Standpunt WSPA

Dieren in de veehouderij verdienen de ruimte en omgeving die hen in staat stelt hun natuurlijk gedrag te ontplooiën. Wij pleiten voor een duurzame landbouw: milieuvriendelijk en met respect voor dierenwelzijn en andere sociale waarden. In plaats van een industriële, door multinationals beheerste wijze van voedselproductie (en de daarmee samenhangende consumptie), moeten we toe naar een landbouw op gematigder schaal, primair gebaseerd op lokale toelevering en markten en daarmee bijdragend aan meer zelfvoorzienendheid, autonomie en voedselzekerheid.

CDA

Voor dieren of dierenwelzijn heeft het CDA in het verkiezingsprogramma geen aandacht. Wat de partij betreft biedt de provincie verder ruimte aan de ontwikkeling van agrarische bedrijven. Beperkingen daarvoor in de ruimtelijke regelgeving worden zo mogelijk weggenomen.

Aan Milieudefensie heeft het CDA echter desgevraagd wel laten weten dat er in Zuid-Holland in redelijkheid geen plaats is voor nieuwe bedrijven met intensieve veehouderij en dat er gestreefd moet worden naar verbetering van het dierenwelzijn bij de bestaande bedrijven. Het CDA Zuid-Holland zal dan ook niet meewerken aan de komst van megastallen in de provincie. Ook is het CDA het eens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen.

Echter, het CDA gaf in 2010 geen steun aan een amendement om uitbreidingsmogelijkheden van industriële veehouderij te beperken.

ChristenUnie

Voor dieren of dierenwelzijn heeft de CU in het verkiezingsprogramma geen aandacht en de ChristenUnie is het niet eens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen. Wel vindt de partij dat megastallen en diervriendelijkheid op gespannen voet staan en dat gezocht moet worden naar andere onderscheidende manieren van bedrijfsvoering (biologisch, regionale producten etc.). Het is 'geen voorstander van megastallen'. De CU gaf in 2010 geen steun aan een amendement om uitbreidingsmogelijkheden van industriële veehouderij te beperken.

D66

Hoewel D66 voor dieren of dierenwelzijn het verkiezingsprogramma geen aandacht heeft, is het helemaal eens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen.

GroenLinks

GroenLinks Zuid-Holland bepleit een uitsterfbeleid voor megastallen in Zuid-Holland.

Dat wil zeggen:

- 1) geen nieuwe megastallen toestaan, en
- 2) uitbreidingsmogelijkheden van bestaande megastallen zo veel als wettelijk mogelijk beperken.

Partij voor de Dieren

Deze partij wil dat er een einde komt aan de vee-industrie en dat de dieren worden gehouden op een wijze die recht doet aan hun natuurlijke gedrag en behoeften.

In hun verkiezingsprogramma stellen zij voor:

- De provincie richt haar beleid op een afname van de veestapel. Er komt een uitbreidingsstop

en een vestigingsstop voor de intensieve veehouderij.

- De provincie staat uitbreiding of nieuwe vestigingen van veehouderijen alleen toe als dat geen negatieve effecten heeft voor dier, natuur en milieu.
- De provincie neemt in haar structuurvisie op dat pelsdierhouderijen niet zijn toegestaan.
- De provincie stimuleert de bouw van schuilstallen en boomaanplant in weilanden ter beschutting van vee.
- Koeien wordt ten minste weidegang geboden.
- De provincie grijpt de nieuwe mogelijkheden van Europese landbouwsubsidies aan om initiatieven op het gebied van dierenwelzijn te ondersteunen. De provincie draagt de mogelijkheden die deze Europese regelingen bieden op het gebied van dierenwelzijn actief uit naar de potentiële gebruikers van de regeling in de agrarische sector

Platform Lokale Partijen

Voor dieren of dierenwelzijn heeft het Platform in het verkiezingsprogramma geen aandacht. De partij is het eens met de stelling dat er in Zuid-Holland megastallen voor koeien, varkens en kippen mogen komen.

PvdA

De PvdA is tegen megastallen. 'Daar is het Zuid-Hollandse landschap te waardevol voor.' Ook is de partij het eens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen.

PVV

Naast het welzijn van mensen vindt de PVV ook het welzijn van dieren belangrijk. Dieren zijn levende wezens die met liefde moeten worden behandeld. De partij is het oneens met de stelling dat in Zuid-Holland ook megastallen voor koeien, varkens en kippen mogen komen. De PVV is het echter óók oneens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen.

SGP

In haar programma schrijft de SGP: 'Geen uitbreiding toestaan van intensieve veehouderij; bestaande bedrijven mogen slechts uitbreiden op grond van huidige wetgeving ten aanzien van dierenwelzijn en milieu.' De partij is kortom tegen megastallen, maar is het ook oneens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen. Echter, de SGP gaf in 2010 geen steun aan een amendement om uitbreidingsmogelijkheden van industriële veehouderij te beperken.

SP

Wat de SP betreft is er voor intensieve veehouderijen, zoals megastallen, in Zuid-Holland geen plaats. De partij is het helemaal eens met de stelling dat het aantal intensieve veehouderijen moeten worden teruggedrongen.

Unie van Democraten

De partij is het eens met de stelling dat in Zuid Holland ook megastallen voor kippen, varkens en koeien mogen komen.

VVD

Voor dieren of dierenwelzijn heeft de VVD in het verkiezingsprogramma geen aandacht. De partij is het niet oneens met de stelling dat in Zuid Holland ook megastallen voor kippen, varkens en koeien mogen komen. De VVD gaf in 2010 geen steun aan een amendement om uitbreidingsmogelijkheden van industriële veehouderij te beperken.

50Plus

Dieren en dierenwelzijn behoren niet tot de speerpunten van deze partij. De partij is het niet oneens met de stelling dat in Zuid Holland ook megastallen voor kippen, varkens en koeien mogen komen.

Stelling 2: De provincie stelt paal en perk aan de jacht

Achtergrond

Plezierjacht komt in Nederland nog veel voor – ook al wordt dat vaak ‘beheersjacht’ genoemd. Er worden dan allerlei argumenten aangevoerd waarom een bepaald type jacht gerechtvaardigd zou zijn. Jagers beweren bijvoorbeeld dat de vos kippen en eenden bij boeren uitmoordt en de weidevogelstand bedreigt. Dit zijn echter gelegenheidsargumenten: deze ‘bedreigingen’ zijn niet proportioneel. Waar het in werkelijkheid om gaat is dat jagers de vos als concurrent zien omdat ze konijnen, hazen en fazanten eten. Bovendien helpt ‘beheersjacht’ niet: vossen doen aan 'sociale regulatie'. Dat wil zeggen, het aantal jongen wordt afgestemd op de draagkracht van het leefgebied. Als er door jacht voortdurend een verhoogde kunstmatige sterfte wordt veroorzaakt, zullen er steeds opnieuw grote worpen plaatsvinden.

Standpunt WSPA

WSPA is tegen alle vormen van plezierjacht. Jacht zou alleen als uiterste middel moeten worden ingezet, als andere, diervriendelijke methoden niet werken of bijvoorbeeld om dieren uit hun lijden te verlossen.

CDA

Voor dieren of dierenwelzijn heeft het CDA in het verkiezingsprogramma geen aandacht. Het CDA heeft zich de afgelopen jaren opgeworpen als pleitbezorger van de jacht. Het CDA zetelt in de Gedeputeerde Staten die onlangs ontheffingen heeft verleend voor het doden van vossen met behulp van kunstlicht. Ook staat het toe dat verwilderde katten mogen worden afgeschoten.

ChristenUnie

De CU zetelt in de Gedeputeerde Staten die onlangs ontheffingen heeft verleend voor het doden van vossen met behulp van kunstlicht. Ook staat het toe dat verwilderde katten mogen worden afgeschoten.

D66

Voor dieren of dierenwelzijn heeft D66 in het verkiezingsprogramma geen aandacht.

GroenLinks

GroenLinks wil dat de algehele ontheffing van de Flora en Faunawet om dieren te bejagen in het geval van overpopulatie of materiële schade wordt teruggedraaid.

Partij voor de Dieren

Wat betreft de jacht, stelt de PvdD het volgende:

- De provincie dient uiterst terughoudend te zijn bij het verstrekken van afschotvergunningen of onbeschermdverklaringen van zogenoemde 'schadelijke dieren'.
- De provincie erkent geen enkele faunabeheereenheid.
- De provincie maakt de soorten, aantallen en locaties openbaar van dieren die worden doodgeschoten.
- De provincie staat niet toe dat er gejaagd wordt op haar gronden.
- De provincie registreert klachten over jagers en gebruikt deze informatie om de handhaving te verbeteren.
- De provincie registreert alle gevallen van roofvogelvervolging, inclusief vermoedens hiervan en gebruikt deze informatie om de handhaving te verbeteren.
- De provincie ziet er op toe dat verwilderde katten niet langer worden gedood, maar gevangen worden en gecastreerd of gesteriliseerd. Daarna moeten de katten worden geresocialiseerd en geplaatst in gastgezinnen of teruggezet worden op de plaats waar ze zijn gevangen.

Platform Lokale Partijen

De partij heeft geen standpunt over de jacht in haar programma opgenomen.

PvdA

De PvdA zetelt in de Gedeputeerde Staten die onlangs ontheffingen heeft verleend voor het doden van vossen met behulp van kunstlicht. Ook staat het toe dat verwilderde katten mogen worden afgeschoten.

PVV

De PVV wil jacht uitsluitend voor het beheer van de wildpopulatie.

SGP

De partij heeft geen standpunt over de jacht in haar programma opgenomen.

SP

De provincie staat alleen jacht toe op schadelijke dieren en exoten als deze aantoonbaar onaanvaardbare schade veroorzaken en andere methoden zoals natuurlijke bestrijding, wering of verjaging geen resultaat opleveren. Om het dierenleed, ontstaan door het half aanschieten van dieren, zoveel mogelijk te beperken mag alleen gejaagd worden door daarvoor aangewezen beheerders of 'professionele' jagers.

Unie van Democraten

De partij heeft geen standpunt over de jacht in haar programma opgenomen.

VVD

Voor dieren of dierenwelzijn heeft de VVD in het verkiezingsprogramma geen aandacht. De VVD zetelt in de Gedeputeerde Staten die onlangs ontheffingen heeft verleend voor het doden van vossen met behulp van kunstlicht. Ook staat het toe dat verwilderde katten mogen worden doodgeschoten.

50Plus

Dieren en dierenwelzijn behoren niet tot de speerpunten van deze partij.

Stelling 3: De provincie maakt zich sterk voor natuurgebieden

Achtergrond

Van de natuur in Nederland is veel verloren gegaan – en wat er nog is, is vaak versnipperd. Dieren (en planten) kunnen daardoor maar moeilijk overleven: zij zitten vaak gevangen op 'eilandjes' natuur. Door gebieden te vergroten en vooral met elkaar te verbinden kan dit worden voorkomen. Op die manier ontstaat een groot netwerk van natuur waardoor de leefgebieden van dieren enorm

uitbreiden. Het plan hiervoor heet 'Ecologische Hoofdstructuur' (EHS). Het huidige kabinet heeft echter een streep door de uitgaven voor de EHS gehaald. Nu komt het op de provincies aan of de natuurdoelstellingen toch nog gehaald kunnen worden.

Standpunt WSPA

De afspraken voor de Ecologische Hoofdstructuur moeten worden nagekomen. Voor de in het wild levende dieren in Nederland is dit van vitaal belang. Er is voor hen al zo weinig ruimte.

CDA

Het CDA is het niet eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

In het verkiezingsprogramma schrijft de partij: 'Minder agrarisch gebied opkopen voor natuur; meer agrarisch en particulier natuurbeheer met een reële beloning en langere contractduur met afstemming van de natuurdoelstelling op agrarisch natuurbeheer. Sneller duidelijkheid over functieverandering voor agrariërs en zonodig de EHS-doelstelling bijstellen.'

ChristenUnie

De CU is het eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

D66

D66 is het eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

De partij stelt: 'Een ruim aanbod aan natuur in Zuid-Holland zorgt er voor dat de biodiversiteit in Nederland niet (verder) afneemt. De inwoners van Zuid-Holland moeten dicht bij huis kunnen recreëren. Natuur draagt bij aan de leefbaarheid van onze provincie en is bovendien een belangrijke economische factor. De aanleg van nieuwe natuur moet daarom doorgaan'.

GroenLinks

GL is het helemaal eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

Partij voor de Dieren

In het verkiezingsprogramma stelt de PvdD zich op de volgende standpunten:

- De provincie geeft de Ecologische Hoofdstructuur hoge prioriteit en streeft naar realisatie van de EHS in 2018. Alle Natura 2000-gebieden hebben voor 2014 een vastgesteld beheerplan.
- De provincie neemt ontsnipperende maatregelen als natuurgebieden doorsneden worden door wegen en maakt op deze manier de migratie van dieren van het ene

gebied naar het andere mogelijk.

- De provincie maakt een ruimtelijke verordening, waarin de bescherming van de EHS, Nationale Landschappen, waterwingebieden en waardevolle cultuurlandschappen helder en transparant is vastgelegd. Er worden grenzen gesteld aan de grootte van agrarische bouwblokken.
- De provincie moet de bescherming van dieren, natuur en milieu prioriteit geven bij beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden en het vergunningverleningsbeleid. De provincie geeft voorrang aan het beëindigen van intensieve veehouderij bij kwetsbare natuurgebieden.
- De provincie gaat lichtvervuiling tegen. De provincie verbetert de handhaving van stilte in stiltegebieden.
- De provincie beschouwt agrarisch natuurbeheer niet als vervanging voor natuurgebieden, maar als een aanvulling hierop.

De PvdD is het helemaal eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

Platform Lokale Partijen

Het platform is het niet eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

PvdA

De PvdA is het eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

PVV

De PVV is het zeer oneens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen

SGP

De SGP is het zeer oneens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen

SP

In het verkiezingsprogramma schrijft de SP: 'De aanleg van de provinciale Ecologische Hoofdstructuur pakken we voortvarender aan, zodat de realisatie in 2018 niet in gevaar komt. Daarnaast spannen we ons in voor een veel fijnmaziger groen verbindingennetwerk met de provinciale Ecologische Hoofdstructuur als ruggengraat. De grens van maximaal 10 procent onteigening is hierbij een streefgetal, maar geen harde bovengrens. Onteigening vindt wel plaats op basis van volledige schadeloosstelling.'

De SP is het dan ook eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

Unie van Democraten

De Unie is het helemaal eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen. 'Dit is van groot belang voor het behoud van dieren en fauna.'

VVD

De VVD stelt dat in het regeerakkoord is besloten niet vast te houden aan de EHS 2018. De provincie moet dat niet willen compenseren. In plaats extra aankoop van natuurgebieden moet meer worden ingezet op goed beheer van de natuurgebieden.

50Plus

De partij is het eens met de stelling dat de aaneensluiting van natuurgebieden moet doorgaan, ook als de provincie daaraan moet meebetalen.

Stelling 4: De provincie kiest voor diervriendelijke alternatieven om te voorkomen dat dieren overlast en schade veroorzaken

Achtergrond

In het overvolle Nederland kunnen mensen en dieren makkelijk in conflict komen. Helaas is nog steeds de reflex van veel bestuurders om dat conflict op te lossen door de dieren te doden. En dat bovendien vaak op zeer dieronvriendelijke manier. Neem de muskusratten. Alleen al in 2009 werden er daar 155.000 van deze sympathieke dieren gedood omdat ze schade zouden veroorzaken aan dijken en oevers. Dat gebeurt met vallen waarin de muskusrat na een minutenlange doodstrijd verdrinkt. En het zijn niet alleen muskusratten die hierin een akelige dood sterven. Jaarlijks verdrinken er duizenden andere dieren in de muskusrattenvallen: waterhoentjes, eenden, woelmuizen, meerkoeten, reigers, kikkers, bunzings. De noodzaak van de muskusrattenbestrijding is nooit wetenschappelijk bewezen. Diervriendelijke alternatieven nooit serieus getest. Maar de kosten zijn hoog: meer dan dertig miljoen euro belastinggeld. 219 euro per gedode muskusrat.

Standpunt WSPA

WSPA is voorstander van wetenschappelijk onderzoek en preventief beleid. Wij onderschrijven de conclusie van het rapport [Muskusrat: op alternatieve wijze schade voorkomen](#) van onze lidorganisaties Dierenbescherming en Bont voor Dieren in samenwerking met De Faunabescherming: 'Een preventief beleid heeft meerdere voordelen. Hoewel sommige zaken nog onduidelijk zijn, wijst alles erop dat een alternatieve strategie meer zekerheid biedt. Veel dierenleed wordt voorkomen en schade treedt minder op, doordat in kwetsbare gebieden oevers- en dijken zo zijn aangepast dat muskusratten geen problemen veroorzaken. Op de lange termijn is deze aanpak waarschijnlijk

kostenbesparend en, wanneer middelen goed worden ingezet, zeer zeker duurzaam. Aanpassingen die voorkomen dat schade optreedt, werken ook tegen andere fauna, zoals bevers, die in de toekomst problemen zouden kunnen veroorzaken. Daarbij komt dat zeer dieronvriendelijke dodingsmethoden dan waarschijnlijk niet meer toegestaan zijn. Bij het toepassen van een preventief beleid vormt dit geen probleem. Schade voorkomen door het aanbrengen van preventieve middelen of het toepassen van sensorsystemen kan op een positieve manier gecommuniceerd worden naar het publiek en voor waterschappen imagoversterkend werken.'

CDA

Het CDA is het oneens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. De partij is het niet oneens met de stelling dat herten die overlast geven worden doodgeschoten.

ChristenUnie

De CU is het oneens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. De partij is het eens met de stelling dat herten die overlast geven worden doodgeschoten.

D66

De partij is het niet eens met de stelling dat herten die overlast geven worden doodgeschoten. D66 vindt dat de provincie terughoudend moet zijn met het doden van dieren. Het kan alleen een laatste redmiddel zijn, wanneer er geen alternatieven zijn om de overlast terug te dringen.

Groen Links

Wat GL betreft stopt de provincie met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. 'Er zijn prima alternatieven om met overlast van dieren om te gaan. Bijvoorbeeld schade vergoeden en schade bestrijden.'

Partij voor de Dieren

In het verkiezingsprogramma stelt de PvdD de volgende maatregelen voor:

- De provincie bevordert de ontwikkeling en toepassing van diervriendelijke alternatieven voor het voorkomen en bestrijden van (landbouw)schade door dieren.
- De provincie stimuleert dat boeren zich collectief tegen faunaschade verzekeren en de schadecompensatie (een taak die ze overneemt van het Faunafonds) wordt afgebouwd.
- Langs wegen en vaarwegen past de provincie ecologisch bermbeheer toe en biedt foeragemogelijkheden aan voor in het wild levende dieren (zoals ganzen) om te helpen voorkomen dat deze dieren in de productievelden schade aanrichten.
- Om aanvaringen van vogels met vliegtuigen te voorkomen, zorgt de provincie ervoor dat in een straal van minstens 3 km rond een vliegveld geen agrarisch grondgebruik plaatsvindt dat vogels aantrekt.

Platform Lokale Partijen

Het Platform is het oneens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. Maar de partij is het ook oneens met de stelling dat herten die overlast geven mogen worden doodgeschoten.

PvdA

De PvdA is het oneens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. Maar de partij is het ook oneens met de stelling dat herten die overlast geven mogen worden doodgeschoten.

PVV

De PVV is het eens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. De partij is het oneens met de stelling dat herten die overlast geven mogen worden doodgeschoten.

SGP

De SGP is het oneens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. De partij is het eens met de stelling dat herten die overlast geven worden doodgeschoten.

SP

Uitgangspunt van de SP is niet het doden van dieren maar het voorkomen van overlast met diervriendelijke maatregelen. De partij is het eens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. De partij is het oneens met de stelling dat herten die overlast geven mogen worden doodgeschoten.

Unie van Democraten

Wat de Unie van democraten betreft dient het doden van dieren de uiterste en laatste optie te zijn. Eerst dienen alle middelen ingezet en alle mogelijkheden uitgepunt zijn om de overlast tegen te gaan. Een diervriendelijke provincie is het uitgangspunt. Dit vereist ook meer tolerantie van de mensen opzichte van dieren. De partij is het dan ook helemaal niet eens met de stelling dat herten die overlast geven worden doodgeschoten.

VVD

De VVD is het oneens met de stelling dat de provincie moet stoppen met het doden van dieren die overlast geven, zoals muskusratten en ganzen. De partij is het eens met de stelling dat herten die overlast geven worden doodgeschoten.

50Plus

De partij is 'neutraal' als het gaat om de stelling dat herten die overlast geven, mogen worden doodgeschoten. Hetzelfde neutrale standpunt neemt de partij in als het gaat over muskusratten en ganzen.